

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Judbydelses-Skrift

til

den offentlige Examen

i Rønne lærde Skole

i September 1840.

Rønne.

Trykt i E. C. Trydes Bogtrykkeri.

Indhold.

---

1. En Skoletale af Adjunct Sommer.
  2. Skole-Efterretninger af Rector Bohr.
-

Afskedstale

til

Kønne lærde Skoles Candidater

ved

Heitideligheden efter en offentlig Examen

af

Adjunct M. Sommer.

Saaere hoitidelig er mig denne Stund, i hvilken det blev min Lod at tale til denne hæderfulde Forsamling, i hvis Midte jeg skuer saa mange dannede, oplyste og kundskabsrige Mænd, og dobbelt hoitidelig bliver den mig denne Time ved Tanken om, at det er sidste Gang, jeg fra dette Sted taler til flere unge Mennesker, der ere blevne mit Hjerter saa dyrebare, til hine haabe-fulde Ynglinge, der i disse Dage skulle forlade os. Mange og herlige ere de Glæder, der vente dem som academiske Borgere, men farlig og slibrig er den Vej, de skulle betræde. Dette er en Sandhed, jeg aldrig folte mere levende end i dette Dieblif. Ja! yderst vigtigt er det Skridt, den Studerende gjør, naar han gaacer over til Universitetet: Han forlader Skægt, Venner og Lærere, der hidtil fredede om hans Dyd, ligesom den omhyggelige Gartner om den spæde Plante; han forlader Skolen, hvor streng Opfugt, hvor den stadige Flid, han ikke lettelig kunde undlade at vise, kraftigen bidrog til at lukke hans Øre for Fristelsernes farlige Stemme, hans Hjerter for Pestens giftige Smitte.

Men disse stærke Vaand, der saa velgjørende fængsle ham til Pligtens og Dydens Vej, vorde i Skilsmisfens alvorlige Dieblikke pludseligen sonderrevne. Overladt til sig selv, sin egen Herre i den allerfarligste Alder af Livet, træder han ind i nye Forhold, der kunne blive saa meget mere farlige for hans ubefæstede Dyd og hans Lyksalighed, som han endnu ifølge sin Alder ikke kan besidde nogen rig Skat af Menneskendskab og Erfaring. Ungdommelig Hestighed og det hos Unglingen fædvanlige Eetsind ere hans ledsagere. Det er, som om Alt forenede sig, for at gjøre ham Faren dobbelt stor: Stedet, hvortil han drager, er netop det farligste af alle i hans Fodeland; det staaer fra nu af til ham selv at vælge imellem Flid og Dovenskab, selv at udkaare sig sit Selskab. Og paa dette Valg beroer dog for en stor Deel Unglingens Skjebne, ei blot i dette korte, usikre Liv, men ogsaa i hiint vigtigere bag Graven. Maa da ikke den kjerlige Fader, den omme Moder, den retskafne Lærer, maa da ikke Menneskevennen række med dybe Alvorsfølelser den uerfarne Ungling Haanden til Afsked, naar han med et rovt Hjerte skal forlade Skolen, for at træde ind i det nye farefulde Liv? Hvad Under da, at vi føle en dyb Trang i vort Indre til at advare og formane den bortdragende Ungling, til at skildre ham Farens Storhed, i det Haab at bidrage vort til at holde ham tilbage fra den Afgrund, hvori Mangel paa Menneskendskab,

hvori Letfind og Fristelser, indvendig og udvendig fra, saa let kunne styrte den Uerfarne? Saa være da denne Time anvendt til et svagt Forsøg paa en kort Fremstilling af nogle af de væsentligste Farer, hvorfor Unglingens Dyd og Lyksalighed isærdeleshed vorder udsat, naar han ombytter Skolelivet med det academiske.

Ikke tillader Tiden mig, m. H., en omfattende Fremstilling af de mange Farer og Fristelser, hvorfor Videnskabernes unge Dyrker er udsat, medens han opholder sig ved Universitetet. For at mit Foredrag ikke skal overskride de Grændser, over hvilke det ikke bør gaae, maa jeg indskrænke mig til at tale om nogle af de farligste Skjær, hvorpaa den sande Lyksalighed saa let kan lide Skibbrud.

Iblandt det academiske Livs Farer vil jeg først nævne Dovenskab. Saa længe Unglingen frekventerer Skolen, føler han sig fængslet af en maaskee ofte ubehagelig, men stedse gavnlig Tvang; naar han forlader den, træder han over i en langt friere og mere ubunden Stilling. Men nu er det et Spørgsmaal om han ogsaa forstaaer viseligen at benytte den større Frihed, der pludseligt vorder ham skjænket, om han har indvortes Kraft nok til at modstaae de Udspredelser og Tillokkelser, som true med at ville drage ham bort fra Flidens Vej. Hvor gjerne vilde jeg ikke her svare: Den, som engang har lært at kjende Flidens herlige

Fordele, opofferer dem aldrig. Men den uimodsigelige Erfaring gjør desværre Indvendinger. Mangt et ungt Menneske, — saa lyde dens Ord — som ved Examen artium aflagde Prover paa stadig Flid i Skoleaarene, blev som academisk Borger ligesaa doven, som han for havde været flittig. Det Alvorlige og Nyttige tilsidefattes, Letsind og Forlystelsesyge fik Indpas, Høresalene forsomtes, Bogerne, hvoraf der skulde øses Lys og Kraft, laae tillukkede, Steder besøgtes hyppigen, hvor Tiden skammeligent bortodsledes og Sæderne fordervedes. Beklagelsesværdige Yngling, som saaledes forlod Veien til Hæder, Lykke og sand Tilfredshed! Han spærrer sig selv Afgangen til Flidens rene, ophoiede Glæder; han udsætter sig for Trang og krænkende Tilsidefattelse i Fremtiden. Livet vorder ham omfider fuldt af trykkende Tomhed, medens han med fortsat Flid vilde have kunnet finde sin Tilværelse saa skøn, saa behagelig. See her, mine unge Venner! en vældig Klippe, hvorfor I vel maae vogte Eder paa Eders farlige Scilads. Hvad der trøster mig, med Hensyn til Eders Fremtid, er, at jeg med Sandhed kan sige: Flidens Aand hviler over Eder, den har hvilet over Eder, saa længe jeg har kjendt Eder; jeg tør derfor fryde mig ved det Haab, at den ei vil forlade Eder. Fliden har sin Lon, som enhver Dyd; Dovenskab sin Straf, som enhver Last. Dette indsee I vistnok selv tilfulde. At I, efterat have forladt os, ogsaa ville

vise i Gjerningen, at I ere modne og værdige til den større Frihed, der nu bliver Eder forundt, i Henseende til Brugen af Eders Tid, dette er da mit glade Haab, som det er mit inderlige Onske. Og hvo af Eder vilde vel være den Glendige, som vilde svigte, den Glendige, som vilde skuffe de glade Forventninger, Eders Slægt, Venner, Lærere og denne hæderlige Forsamling gjør sig om Eder? Med Guds Hjelp Ingen. Ikke saa I Kjære? Dybt og levende have I følt, at Kundskaber, erhvervede ved fornuftig Flid, ere kosteligere end Guld og Perler, at Lys og Kraft i Manden ere ønskeligere end Hædersbaand og Prestitler. I have allerede lært at skatte Videnskabernes høie Værd, I have smagt den uvurdeerlige Glæde, som udspringer af Kundskabernes rige Kilde. Og derfor, I brave Ynglinge! smiler og saa Haabet i mit Indre, medens mit Die med Velbehag hviler paa Eder; derfor kan jeg ogsaa med større Rolighed tænke paa de Farer og Fristelser, som vente Eder; thi Sandhed er det: Fliden lukker Hjertet for Lasten, medens den aabner det for Dyden. Saa vandrer da herefter, som hidtil, frem paa Flidens gyldne Wei, stedse med et opmærksomt Die paa det, der kunde berøve Eder Livets høieste Gode, en rolig, glad og lykkelig Sindstemning! Men den kan saa let tabes, denne herlige Skat. Iblandt andet, hvorved den lettelig kan berøves Eder, er slet Selskab. Ved Intet fordærves Ynglingen lettere, end ved Omgang

med letsindige, umoraliske Mennesker. Eigesom det blode
 Bor staaer aabent for ethvert Indtryk, saaledes Yng-
 lingens varme Hjerte. Mennesket er, isærdeleshed i
 Ungdommen, saa tilbøielig til at antage deres Tænke-
 og Handlemaade, med hvem han omgaaes. Dette
 lærer Erfaringen saare hyppigen. Maaen en Yngling
 — siger den — forlod sit Fædrehuus, forlod Skolen
 med Afsky for Lasten, med Kjærlighed til Dyden, men
 ei var der lang Tid forloben, førend han var fordærvet.
 Og hvorfor? Fordi han geraadede i Omgang med
 Mennesker, som ofte deres Glæde af urene Kilder.
 Disse Letsindiges overgivne Munterhed og luncfulde
 Spøg fængslede, henrev den Uerfarne. Han hørte paa
 deres smudsige Vittigheder og smilte. Den retskafne
 Faders alvorlige Formaninger og den sømme Moders
 kjærlige Bønner ved Afskeden bleve omsider forglemte.
 Han gik da med paa de Forsørtes Veie; han syndede
 og syndede atter, og tabt var hans Uskyld, tabt var
 Hjertets blide Fred. Saaledes gik det flere end een
 Yngling, der med et reent Hjerte betraadte den aca-
 demiske Bane, fordi han ei var forsigtig nok i Valget
 af sit Selskab. Den samme Fare truer Eder, mine
 unge Venner! Værer da yderst forsigtige! Tænk dog
 aldrig: For den Rene er Alting reent. I kunne der-
 ved saa let bedrage Eder selv. Mennesket, o! det er
 saa svagt, det kan saa let vildledes. Kun til dem
 iblandt Eders Jevnaldrende knytte I Eder fastere, til

dem, ved hvis Samtaler og exemplariske Vandel Gders Affky for Lasten, Gders Kjærlighed til Dyden vil vinde ny Tilhæert. Glemmer dog aldrig, at Gders Venner maae tillige være Dydens Venner! Derpaa er det, jeg for en stor Deel grunder mit Haab om Gders fortsatte Flid og rene Sæder i Fremtiden. Det tredie Onde, hvorfor Ynglingen bør advares, naar han draager til Universitetet, er Spillelygen, denne Gift for det hoiere Liv, for de ædleres Følelser og Glæder. Vel er der vistnok ikke ret mange iblandt de Studerende, som lode sig bedaare af denne affhyelige Lidensskab; men der ere dog desværre til enhver Tid nogle Enkelte, som letsindigen forsømme deres Studeringer, for ved Spillebordet at bortodfle den uigjenkaldelige Tid. Saare ulykkelige ere disse Mennesker. Vi ville opholde os lidet ved Skildringen af deres Liv, for at Affky for den sorte Dæmon, der behersker dem, levende kan igjennemtrænge vort Indre. Den Ulykkelige, han være Mand eller Yngling, der lod sig henrive af Lyst til Spil for Fordelens Skyld, af hvad Art det endogfaa monne være, udelukker sig selv fra mange herlige Glæder, udsætter sig for megen Glendighed. Var han endog en lykkelig Spiller, som man siger, hvormeget var han dog ikke at beklage! Var hans Gevinst i Penge end nok saa betydelig, uberegneligt var dog hans Tab; thi Tabet af Lyst til nyttig, ædel Virksomhed og af Livets hoiere Glæder, som stedsse er en sorgelig Følge

af Spillesygen, hvis Navn allerede viser, hvor fordærlig den er, o! dette Tab kunde dog ikke erstattes ved Millioner. Hvorledes stormer ikke desuden den lidenskabelige Spiller imod sit eget Helbred! Hele Nætter gennemvaaes i en nervespækkende Spænding, i en uafbrudt Svæven mellem Haab og Frygt, som svækker og undergraver Sundheden. Den Gevinst, hvorover han glæder sig, er tilmed Andres Tab, ofte et Tab, som har de sorgeligste Følger. Og et saadant Tab hos Andre er Maalet for hans Duffer, Kilden til hans Glæder. Hvilket fordærvet Hjerte maa dog ei en saadan Ulykkelig have! For Lysten til sliq en Art af Glæde bevare Eder Gud i Himlen! Luffet maatte i modsat Fald Eders Hjerte blive for Alt, hvad der er stort, skjønt og ædelt; uværdige vilde I være til Andres Afgjælse og Kjærlighed; Forbandelse vilde hvile over Eders Hoveder. Og nu: den Letsindige, som lod sig bedaare af den fordærlige Spillesyge, er, som Erfaringen viser, ikke altid heldig. Gevinsten forvandles saa let til Tab. Og hvor ulykkelig kan ikke da den forvovne Spiller blive ogsaa i Henseende til hans Kaar i Livet! Trykkende Forlegenhed, vanzærende Gjæld nedslaaer hans Sind. Hans eneste Trost er Haabet om atter at vinde. Fortvivlet griber han det fordomte Kort. Lykken synes atter at smile til ham; men det er kun for at spotte ham, forøge hans Forlegenhed og fordoble hans Dvaler. Saaledes vorder

Jorden til et Helvede for den Ulykkelige. Saa vogter Eder da for en Lidenſkab, hvis Følger kunne blive ſaa fordærvelige! Mærker I, at Lyſt til Spil for Fordelens Skyld opſtaaer hos Eder, o! ſaa undertrykker den for i Himlens Skyld i Fødselen! Den kan ſaa let worde til Lidenſkab, ſaa let ſtige til en frygtelig Svilde, naar der ei i Tide ſættes den Skranker. Men den allerfarligſte Fiende for Menneſkets Dyd og Lykſalighed ſtaaer endnu tilbage at omtale, ſyndig Attraae efter den grovere Sandſeligheds vilde Glæder. Som ſandſelige Fornuſtvæſener fremtræde vi paa Tilværelſens grændſeloſe Bane, udrustede med tvende Naturer, den aandelige og den ſandſelige. Denne bør adlyde, hiin bør herſke, derſom vi ſkulle fortjene Navn af Menneſker, ſkulle worde værdige og ſkikkede til den Lykſalighed, hvortil Alfader beſtemte os. Men kun altfor mange ere de, ſom letſindigen lufte Dret for Fornuſtens ſaa kjærlichen advarende Stemme og overgive ſig til den lavere Naturs vilde Lyſter og toiledloſe Begjærligheder. De ville nyde Livet, ſige de, og derfor gribe de i deres Daarſkab begjærlichen enhver Leilighed til Glæde, uden at ſpørge dem ſelv, om ogſaa deres Nydelſer ere rene og ſkyldfrie, uden at tænke over, om Fornuſten og Religionen billiger dem. Senrevne af Lyſter, de burde undertrykke, forledede af Selſkaber, de burde flye, kaſte de ſig i Laſtens aabne Favn. Veruſede af de falſke Glæder,

de saaledes nyde ved Tilfredsstillelsen af deres syndige Tilboieligheder, synke de Nar for Nar dybere i Syndens gruelige Svælg. Men see de Ulyksalige! Engang vil det forblindede Die aabnes, og de ville da med Rædsel og bitter Fortrydelse see, at de Nydelse, hvortil de saa ubesindigen overgave sig, vare den frygteligste Gift. Forsildigen føle de da Sandheden af Fornuftens og Religionens Stemme, der kjærligen advarede dem mod de falske Glæder, hvorefter de saa begierligen hige. Lastens ulyksalige Følger gjøre dem Livet saa glædetomt, ofte saa bittert. Vi ville endnu dvæle lidet ved de sørgelige Følger af den grovere Sandseligheds Dverherredomme: Utvættelig Stræben efter Dyd og moralsk Fuldkommenhed, et fromt, religiøst Sind vækker i Menneskets Indre en blid Fred, en salig Ro, som Intet mægter at opveie. Den Dydige og Religiøse er rigelig ndrustet med Kraft til at bære Livets mangehaande Trængsler med stille Taalmod; Samvittighedens og Haabets utolkkelige Glæder trøste ham i Modgangs ublide Dage og gjøre ham Livet saa hjært og dyrebart. Men Udgangen til denne rige Kilde til hine rene, op- høiede, usigeligt blide Glæder spærrer den Lastefulde for sig selv. Allerede dette er en saare sørgelig Folge af Lasten; men det er ikke nok, at Lastens Slave gjør sig uskikket til Nydelsen af Livets høiere Glæder, han paadrager sig ogsaa lettelig megen Glendighed. Afkræftelse og Sygdom vorder sædvanligen hans Lød, stundom

ogsaa bitter Armod og krænkende Tilsideføttelse. Og hvor uværdigen benytter han ikke sin Forberedelsestid for hiint høiere Liv! Istedet for at udvilde og forøge sine Mandskræfter, svækker og undergraver han dem. O! saa flyr da, I Kjære! af yderste Kræfter al Synd og Last! Og dette vil vorde Eder lettere, saafremt I ofte tænke tilbage paa Eders Slægtninge, Venner og Lærere, dem I engang, besjelede af de bedste Forsætter, forlode med dybe Alvorsfølelser. Ja, give Gud! at Eders indre Die, naar Fristeren nærmer sig Eder med smigrende Stemme, maatte skue dem iblandt os, med hvem I stode i en nærmere Forbindelse, at omringe Eder, med Blikket vendt mod Himlen, under varme Bønner for Eders Usskyld og indre Fred! En saare velgjørende Indvirkning vilde det sikkerligen have paa Eders Hjerte. Ogsaa vil det kraftigen bidrage til at styrke Eder i Fristelsens farlige Etund, hvis I ofte i Stilhed ville anstille alvorlige Betragtninger saavel over Lastens som Dydens Væsen og Folger. I deres sande Skikkelse ville de da begge fremtræde for Eders indre Die, Lasten som en Gjenstand for Ussky og Rødsel, Dyden i navnløs Gude, i guddommelig Glands. Eders Varm vil da fyldes med varme Følelser, med adle Forsætter og ny Tilvært ville I vinde i aandelig Kraft.

Førend jeg ender denne min Afskedstale til Eder, maa jeg af Hjertets Fylde endnu give Eder følgende Raad med paa Veien: Hellig og dyrebar være Eder

stedse Religionen med dens guddommelige Bærdomme, dens livsalige Trost! Dvæler ofte i stille Gensomhed ved den opløstende Forestilling om Eders høie Bestemmelse som Bæsenner, der ere skabte ei blot for dette korte, usikre Jordliv, men for en evig Tilværelse, igjennem hvilken I i det Uendelige skulle vinde ny Tilvæert i Uddannelse, Forædling og sand Lyksalighed! Ofte vil da Eders varme Hjerte gjennestrømmes af utolkelige Ahnelser, af salige Følelser. Lasten vil da som den værste Fjende af Eders Lyksalighed her og hisset worde Eder dobbelt forhadet, Dyden som Kilden til de rene, bedste Glæder dobbelt elskværdig. Mod Jordlivets Sorger og Trængsler ville I erholde den rigeste Trost, og Eders Tilværelse vil faae et uendeligt høiere Værd i Eders Dine. Med hellig Andagt fordybe I Eder ofte i stille Betragtninger over den Eviges uendelige Egenskaber! Dyb Urefrygt og glødende Taknemmelighed vil da fylde Eders Indre, og, grebne af hellig Begeistring, ville I ofte hæve Hjertet til Ham, som skuer i Løndom, for at takke og tilbede Ham, for at anraabe Ham om mere Lys i Aanden, større Kraft i Sjelen til at modstaae det Onde og lægge Vind paa det Gode. Og dybt og levende skulle I stedse i saadanne Dieblikke føle Bonnens underfulde Kraft til at troste og styrke alle dem, som bede med Tillid og Andagt. Med saadanne skjønnne Forsætter række I os da, mine unge Venner! Haanden til Uffked, for at træde

ind i den nye hæderlige, men farefulde Stilling, som I nu skulle gaae imøde! Den Algode skænke Eder alle sin naadige Bistand til at blive dem saa troe, som det er Eder muligt! Amen.

Skole-Efterretninger.*)

I. Om de aarlige Skoleprogrammer.

Skoleforordningen af 7de Novbr. 1809 § 89 bestemmer, at ved de Skoler, hvor det hidindtil har været brugeligt, skal Indbydelse til den offentlige Examen skee ved et trykt Program, og at Directionen skal sørge for, at denne Indbydelsesmaade efterhaanden bliver gjort almindelig. I den senere Tid have næsten alle lærde Skoler, idetmindste af og til, udstedet saadanne Indbydelseskrifter, hvilke dog ikke ofte nok indeholdt, hvad man rimeligst maatte vente og helst havde ønsket, nemlig

---

*) Disse Efterretninger ere at ansee som en Fortsættelse af mit Program for 1838, til hvilket jeg derfor tillader mig at henvise Læserne.

Efterretninger om Skolerne. Men ved Circulaire fra den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler er det under 14de Septbr. 1839 som Pligt paalagt enhver af de lærde Skolers Rectorer og Bestyrere at indbyde til den offentlige Examen ved et trykt Program, indeholdende enten en videnskabelig Udarbeidelse i Forbindelse med Efterretninger om Skolen eller idetmindste sidstnævnte Efterretninger alene, hvilke altid skulle forfattes af Skolens Rector. Den indbyrdes Meddelelse, der ved saadanne Efterretninger herefter aarlig vil finde Sted mellem alle lærde Skoler, maa da mere almindeligt end forhen henlede Opmærksomheden paa de gavnlige eller ikke gavnlige Indretninger ved enhver Skole, saa at det Bedre kan efterlignes, det Ellettere forkastes. Desuden vil derved enhver By med dens Omegn nu erholde en fuldstændig og officiel Kundskab om dens Skole med Alt, hvad i den foregaaer baade i videnskabelig og oeconomic Henseende. Hidindtil har det vel ikke sjeldent været Tilfældet, at Indvaanerne af Mangel paa tilstrækkelig Underretning om den Skole, der i deres Midte virker til Ungdommens intellectueller og moralske Dannelse, have havt eensidige eller feilagtige Meninger om Skolens Bestyrelse, Underviisningsmaaden, Stipendiernes Uddeling, m. m. og derfor fældet ufordeelagtige og uretfærdige Domme snart om Et snart om et Andet. Nu derimod vil Offentliggjørelsen af Alt Skolen vedkommende give en sikkrere

Maalestof for Noes eller Daddel end der kan faaes ved lose Nygter og Enkeltes ofte partiske Anskuelse, og saaledes vil da en almindeligere og mere levende Interesse vækkes for enhver Skole, der fortjener det. Hvad den videnskabelige Afdeling af Skoleprogrammerne angaaer, da er vel denne ikke paalagt Rector eller Lærerne som uundgaelig Pligt, men dog af Directionen anseet som ønskeligt, at saadanne videnskabelige Afhandlinger aarligen leveres, og Stof dertil kan jo heller ikke mangle, hvilket allerede fornævnte Circulaire antyder, idet den som Gjenstande for slige Arbejder udtryffeligen nævner „alle for Skolemanden almeeninteressante, historiske og andre Emner, fremdeles Taler, Oversættelser, o. s. v.“ Ved denne Leilighed tillader jeg mig at yttre, at af alle de Emner, der saaledes kunne vælges til Gjenstand for slige Afhandlinger, Intet for Tiden forekommer mig vigtigere, end at dygtige og erfarne Skolemænd vilde fuldstændigen meddele, hvad Methode de i deres Underviisningsfag have fulgt og befundet sig vel ved. I saadanne omstændelige Udviklinger af Methoden for hver enkelt Disciplin vilde idetmindste den yngre og nyvede Lærer have et ved Erfaring prøvet Hjælpemiddel, han kunde benytte og derved forebygge de mange Misgreb, han ellers mod sin Villie i Begyndelsen maa begaae til stor Skade for sin egen Tilfredshed og Disciplinens lettere og sikkrere Fremgang. Vel er det sandt, at den begyndende Lærer kan i tvivlsomme Tilfælde søge Raad

hos Skolens Rector og sine ældre Medlærere, men ofte undsee disse sig ved aabenhjertigen at dable de begaaede Misgreb, ofte sætter den Yngre ikke Tillid nok til den givne Anviisning, undertiden findes der maaskee ved Skolen Ingen, der kan give sikker Veiledning just i det paagjeldende Fag. Kan derimod den Uovede bygge Planen for sin Underviisning paa skriftlige Vidnesbyrd af erfarne Mænd, kan han i Skoleprogrammerne finde en prøvet og maaskee endog af Andre offentlig bifaldet eller modificeret Methode, da er han bedst faren og tyer helst hen til denne veiledende Raadgiver, med hvem han i Genrum kan frit conferere sine Misgreb og ei behøver at undsee sig for Dievidners Dom og Daddel. Derfor — saalænge vi ikke have nogen offentlig Læreanstalt til practisk at danne de lærde Skolers Lærere, saaledes som Almueskolers Lærere i Seminarier forberedes til deres Bestemmelse, bør man vistnok ønske, at de aarlige Skoleprogrammer maatte blive et Repertorium for en paa Eldres Erfaring grundet Underviisnings-Methode.

---

2. Skolens Frequentz.

Ved Begyndelsen af Skoleaaret 18 $\frac{3}{9}$ udgjorde Disciplenens Antal 36. Af disse ere siden 3 dimitterede til Universitetet og 6 udgaaede af Skolen til anden Bestemmelse*). Der-

---

*) Svad Afgang og Tilgang der fremdeles har været

imod optoges i Septbr. 1839 4 Disciple; altsaa var ved Begyndelsen af Skoleaaret 18 $\frac{3}{4}$ o Antallet 31, der bleve saaledes fordeelte i Skolens 4 Klasser:*)

Nr. Fjerde o: overste Klasse.

1. Carl Adolph Mossin, Søn af afdøde Major og Toimester paa Bornholm Chr. Mossin.
2. Andreas Römer, Søn af Capitain J. Römer, Kjøbmand i Rønne.
3. Matthias Peter Marker, Søn af Borgercapitain S. P. Marker, Kjøbmand i Rønne.
4. Mads Peter Koefoed, Søn af Proprietair P. Koefod, Eier af Slotsvangegaarden ved Hammerhuus.
5. Lauritz Georg Westh, Søn af Adjunct S. P. Westh.

Tredie Klasse.

6. Peter Gottfred Birger Bohr, Søn af Rector P. G. Bohr.
7. Henrik Magnus Lund, Søn af Artillericapitain Lund i Rønne.

---

i Lobet af Maret 1840, kan først fuldstændigen anføres i næste Aars Program.

*) En ligeligere Fordeling af Antallet i hver Klasse havde vel været ønskelig, men da efter Lærernes eenstemmige Mening Jugen i de to nederste Klasser fandtes moden til Opflyttelse, foretrak man et mindre Antal i de øverste Klasser hellere end ved Umødnes Optagelse at standse baade de Eldres og Unges Fremgang.

Nr.

8. Adolph Marius Söderberg Curdts, Søn af Krigsraad J. G. Curdts, practicerende Læge paa Bornholm.
9. Carl Barbrandt Rasch, Søn af Kjøbmand D. P. Rasch i Ronne.
Anden Klasse.
10. Jens Wilhelm Marckmann, Søn af H. G. Marckmann, bosiddende i Ronne.
11. Christian Grønbech Koefoed, Søn af Artillericapitain og Toimester paa Bornholm, M. G. Koefoed.
12. Carl Christian Marker, Broder til Nr. 3 i fjerde Klasse.
13. Carl Frederik Christian Michelsen, Søn af Skibscapitain J. Michelsen i Ronne.
14. Waldemar Emanuel Steenberg, Søn af Provst over Bornholm F. E. Steenberg, Sognepræst til Ronne og Knuds kirke.
15. Matthias Adolph Rasch, Broder til Nr. 9 i tredje Klasse.
16. Christian Wilhelm Carl Fog, Søn af Chr. Fog, Procurator paa Bornholm.
17. Theodor Marius Gorm, Søn af Cancelliraad J. P. Gorm, Byskriver i Ronne og Herredsfriver for Bornholms Vesterherred.
18. Wiggo Hagbarth Steenberg, Broder til for nævnte Nr. 14.

Nr.

19. David Henning Rønne, Son af P. S. Ronne junior, Kjobmand i Ronne.
Forste 3; nederste Klasse.
20. Heinrich Astolph Theodorus Wadsted Goos, Son af Regimentschirurg N. Goos.
21. Jens Julius Colberg, Son af S. Colberg senior, Kjobmand i Ronne.
22. John Albert Andersen, Son af N. N. Andersen, Kjobmand paa St. Croix.
23. Lorentz Fjelderup Larsen Popp, Son af J. B. D. Popp, Stempelforvalter i Kjobenhavn.
24. Abraham Henry Knigth, Son af W. Knigth, Forvalter og Planteur paa St. Croix.
25. Claus Hansen Colberg, Broder til Nr. 21.
26. Carl Andreas Hansen Colberg, Son af S. N. Colberg junior, Kjobmand i Ronne.
27. Carl Adolph Westh, Broder til Nr. 5 i overste Klasse.
28. Andreas Frederik Michelsen, Son af Borgercaptain N. Michelsen, Kjobmand i Ronne.
29. Carl Peter Michelsen, Broder til Sidstnævnte.
30. Bærent Bærentsen, Son af Kongsleilending paa Færøerne Bærent Jacobsen.
31. Hans Peter Rønne, Broder til Nr. 19 i anden Klasse.*)

---

*) Blandt de anførte Disciple ere for Tiden 4 erklærede

Sammenlignes, hvorledes Disciplenes Antal, der i Aaret 1824 var steget til 50, aarligen aftager i Ronne lærde Skole, vil man deraf deels slutte sig til Tidsaandens Retning, der fordrer, at Realia skulle forenes med Humaniora, deels indsee, at Bornholmerne fornemmelig trænge til en Underviisningsanstalt, der mere hensigtsmæssigen end den lærde Skole kan forberede deres Ungdom til Søværnen, Handel og Agerbrug. Til alvorligen at fremme denne Sag opfordrede jeg Bornholmerne i mit Program for 1838 Pag. 47, hvor jeg søgte at overbevise dem om, at de ved eget Bidrag burde virke til Oprettelsen af idetmindste een Realklasse enten ved den lærde Skole eller ved Borger-skolen. Aftager efterhaanden den lærde Skoles Frequentz, hvilket af flere end ovennævnte Aarsager er høist rimeligt, da maa vistnok det betydelige Tilskud, der nu gives fra den almindelige Skolefond, findes altfor kostbart, og Bornholmerne kunde da let ved den lærde Skoles Nedlæggelse tabe de store Fordele, de nu i en Række af Aar have nydt. Derfor mener jeg, at det er paa hoi Tid, at de ile med at foretage Noget i dette for dem selv saa vigtige Anliggende. Omkostningerne til nogle Realklasser, især naar der allerunderdanigst ansøges om disses Forening med den lærde Skole, vilde dog ikke være saa

---

af Forældrene for Ustuderende, nemlig Nr. 19, 22, 25 og 26.

betydelige, at de ikke kunde overkommes af et heelt Land, naar kun den rette Mand for Sagens Bigtighed maatte vaagne, saaledes som den for lang Tid siden er vaagnet paa andre Steder i Danmark til Gavn og Glæde for alle dem, der ikke have skyet nogen Anstren-gelse og Opofrelse for at fremme et saa gavnligt Niemed.

---

3. Lærerpersonalet.

Da det muligen kan være enkelte Læsere af disse Efterretninger behageligt at vide, hvilke Lærere der have været og endnu ere ansatte ved Skolen, anføres de her alle saaledes som de ere beskikkede efter Skolens Reform i Maret 1818. Tillige vedfoies de Enhver af dem overdragne Underviisningsfag.

Peter Georg Bohr, Candidatus Theologiæ, forhen Adjunct og Overlærer ved Næskov lærde Skole, beskikket til Rector for Rønne lærde Skole den 6te October 1818, docerer Latin i de tvende øverste og Religion i de tre øverste Klasser.

Peder Nicolai Beyer, Candidatus Philosophiæ, allerede ansat som Adjunct ved Rønne Middelskole, forundt Prædicat af Overlærer den 26de October 1824, ved

den 10de Juni 1826. Han var Lærer i Græsk, Fransk, Tydsk og Calligraphi, gav i nogen Tid 2 Timer ugentlig Underviisning i Engelsk, hvilket Underviisningsfag maatte opgives ved hans Død til ikke ringe Savn især for de til Handel og Søfart bestemte Elever.

Mogens Sommer, Candidatus Philosophiæ, beskiftet til Adjunct den 6te October 1818, for Tiden Docent i Hebraisk, Geographi og Historie, forhen tillige Lærer i Arithmetik og Geometri indtil Adjunct Stubø Ansættelse.

Hans Petersen Westh, Candidatus Philosophiæ, constitueret den 6te Novbr. 1821, beskiftet til Adjunct den 13de Novbr. 1821, for Tiden Lærer i Dansk for alle Klasser, i Latin for de tvende nederste og i Religion for nederste Klasse, har desuden forhen underviist i Fransk, Arithmetik og Calligraphi. Han giver tillige 2 Timer ugentlig Underviisning i Sang.

Christian Frederik Mossin, Candidatus Theologiæ, constitueret den 5te August 1826, Adjunct den 13de Juli 1830, kaldet den 31te October 1834 til Sognepræst for St. Olø og Allinge Menigheder paa Bornholm. Han var Lærer i Græsk og Tydsk for alle Klasser, i Religion og Arithmetik for nederste Klasse.

Lauritz Georg Wilhelm Hasselriis, Candidatus Philosophiæ, constitueret den 2den Decbr. 1834, Adjunct den 16de October 1838, er Lærer i Græsk og Fransk for alle Klasser.

Matthias Mandix Stub, Candidatus Theologiae; constitueret den 12te Septbr. 1835, Adjunct den 2den August 1836, død den 20de April 1838. Han var Lærer i Arithmetik, Geometri og Lydsf for alle Klasser, i Religion for de to nederste.

Christian Henrik Biering, Candidat i Philosophi og Polytechnik, constitueret den 5te Juni 1838, beskiftet til Adjunct den 6te Juni 1840, docerer Arithmetik, Geometri og Lydsf i alle Klasser.

Som Timelærere ere for Tiden ansatte Artilleri-captain M. G. Koesoed i Calligraphi, Borgerlieutenant og Kunstdreier Sorensen i Tegning, Commandeers-sergeant Ipsen i Gymnastik. Sangundervisningen besørges, som allerede anført, af Adjunct Westh.

---

4. Læretimerne og Læregjenstandenes Klassificering.

Følgende Tabeller give Oversigt deels af Læretimerne i hver Klasse efter den for Tiden approberede Lections-Tabel, deels af Lærefagenes Fordeling mellem Lærerne.

Lærefag og Læretimer gennem alle Classer.

Ugentlige Timer.	4de Cl. a: øverste.	3die Cl.	2den Cl.	1ste Cl. a: nederste.
Dansf	2	2	3	4
Latin	8	10	6	6
Græsk	6	5	5	"
Hebraisk	4	1	"	"
Tydsf.....	2	2	3	3
Fransf.....	2	4	3	"
Religion.....	3	3	3	3
Geographi...	2	2	3	2
Historie	3	3	3	3
Arithmetik ...	2	2	3	3
Geometri	2	2	"	"
Calligraphi...	"	"	4	6
Antal af ugentlige Timer =	36.	36.	36.	30.

Desuden i Sang, Tegning og Gymnastik 6 Timer ugentlig med alle Classer i Forening. Saaledes er det hele Antal af ugentlige Underviisningstimer = 144.

Lærefagenes Fordeling mellem Lærerne.

Docenter.	Lærefag.	Glasfer.	Ugentlige Timer.
Rector.....	Latin	4de og 3die	16)
	Religion....	4, 3, 2.	9) =25.
	Hebraisk....	4, 3.	5)
Adjunct Semmer....	Geographi	4, 3, 2, 1.	9) =26.
	Historie	4, 3, 2, 1.	12)
	Danskk	4, 3, 2, 1.	11)
Adjunct Westh	Latin	=, =, 2, 1.	12) =26.
	Religion ...	=, =, =, 1.	3)
Adjunct Hasselviis	Græsk	4, 3, 2, =.	16)
	Fransk.....	4, 3, 2, =.	9) =25.
	Latin	4, 3, =, =.	2)
Adjunct Biering.....	Tydskk.....	4, 3, 2, 1.	10)
	Arithmetik	4, 3, 2, 1.	10) =26.
	Geometri ..	4, 3, =, =.	4)
Adjunct Westh	Sang.....	4, 3, 2, 1.	2
Capitain Koesoed	Calligraphi	=, =, 2, 1.	10
Lieutenant Sorensen ..	Tegning ...	=, =, 2, 1.	2
Sergeant Ipsen.	Gymnastik	4, 3, 2, 1.	2

Tilsammen 144 Timer.

Swad de gymnastiske og Svømmeøvelserne angaaer undlader jeg ikke, med Hensyn paa Directions-Circularverne til de lærde Skoler af 3die Februar 1839 og 13de Juni 1840, at bringe Følgende til offentlig Kundskab, overensstemmende med mine Indberetninger til den Kongelige Direction:

Ved elementair Underviisningen i Sugning ere stedsse Træpanierer blevne brugte, da Anskaffelsen af de i Regulativet nævnte Suggeapparater er anset altfor kostbar og derfor indtil høiere Ordre formenes at kunne undværes for Tiden. En approberet Timetabel til Rettesnor ved Øvelserne er opslaaet i Gymnastiklocalet og bliver fulgt, forsaavidt ikke Veirliget og andre uforudsæelige Tilfælde heri gjør Hindring. De fleste Elever ere ikke iførte suvre eller ubequemme Klædningsstykker men lette Troier og Beenklæder samt Esko; men en ufravigelig Lov for Alle, „at iføre sig eens Dragt og Ingen at møde i Frakke og Støvler,“ hvilket vel kan tage sig smukt ud og være rigtigt, bliver vanskeligt at overholde og maa altid møde grundede Indsigelser af enkelte Elever med Hensyn paa deres Forældres eller Forsorgeres Fattigdom. Sligt synes derfor ikke at burde gjøres til nogen Befaling men overlades til Elevernes eget Godtbefindende. Alle de, der have Raad dertil, ville jo gjerne af sig selv være uniformerede og letklædte, og de, der ikke kunne være det, bør ikke tvinges dertil. Det allernaadigst approberede Regulativ foreskriver 2 Timer ugentlig til gymnastisk Underviisning for hver Klasse, altsaa 8 Timer om Ugen; her ved Skolen anvendes vel kun 2 Timer ugentlig i det Hele, men med alle Klasser i Forening, hvorved altsaa Regulativets Mening opfyldes, idet nemlig hver Elev dog faaer 2 Timers ugentlig Underviisning uden at et saa stort Timeantal

behøves, der vilde medføre saare betydelig Forhøielse i den Læreren og Assistenten nu tillagte Godtgjørelse. At hver Klasse særskilt skulde øves 2 Timer om Ugen, maa desuden her for Tiden anses aldeles overflodigt, da hele Discipelantallet indskrænker sig til 27, og hver af de tvende øverste Klasser kun har 4 Elever. Tillige maa det bemærkes, at Timetabellen fastsætter Øvelserne hver Onsdag og Loverdag hele Aaret igjennem, selv i Ferierne, der om Aaret udgjør omtrent 7 Uger. For Timerne, der i disse Ferier maae overspringes, giver Læreren til andre Tider fuld Erstatning, saa at der følgelig ikke sjældent gives 4 Timer egentlig Underviisning. Vel kunde det synes, at Nærværelsen af samtlige Disciple i samme Time maa virke forstyrrende, men da Læreren benytter den indbyrdes Underviisning og passende fordele de forskjellige Øvelser, lader det sig dog gjøre uden Noorden, saalænge Antallet af Eleverne ikke er større. Prøver i Gymnastik ere hvert Aar aflagte, saaledes som de have været angivne paa den offentlige Gramens Schemata. Til Svømmeøvelserne er Anskaffelsen af en Svømmebro hidtil ansiet for en unødvendig Udgift, da Havnecommissionen med særdeles Benvillie gratis har laant Skolen en Flydebro, med hvilken og en leiet Baad man har behjulpet sig. Ingen aarlige Svømmeprøver ere anstillede, da i September, naar den offentlige Gramen afholdes, Luften og Vandet dertil har været for koldt; derfor er det nu i fornævnte Circulaire

af 13de Juni befalet, at en aarlig Svømmeprøve ved Kønne lærde Skole herefter stedsse skal skee tidligt paa Sommeren. De aarlige staaende Udgifter til de gymnastiske Øvelser andrage: til Læreren 48 Rd., til Assistenten 8 Rd. De øvrige Omkostninger ere altid ubetydelige fr. Gr. i Maret 1839 til Apparaters Reparation 4 Rd., til en Baad 4 Mk. Saaledes formenes den egentlige Hensigt med fornævnte Øvelser her at være opnaaet med størst Besparelse af Tid og Penge, og det allernaadigst approberede Regulativ at være efterlevet om ei efter dets Bogstav, saa dog efter dets Aand.

---

5. Lære- og Læsebøger.

Følgende ere de Lære- og Læsebøger, der, efter Approbation af den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler, for Tiden bruges i Skolen eller i Løbet af indeværende Aar efterhaanden indføres saaledes, at de alle ville være i Brug ved Begyndelsen af Skoleaaret 18 $\frac{1}{4}$.

I de gamle Sprog: Vadens latinske Grammatik med fornødne Forandringer og Tillæg efter Zumpt og Billroth; i Græsk Langes, i Hebraisk Lindbergs Grammatik.

Dansk. I nederste Klasse bruges ingen Lærebog men de vigtigste Regler for Orthographi og Interpunction vibringes Disciplene ved Rettelsen af de opgivne Exempler,

hvilken Methode Læreren antager at være lettest og fatteligst for Børn i den yngre Alder. I anden Klasse bruges „Grundtræk af dansk Grammatik for de første Begyndere af Niisén“; i de øverste Klasser samme Forfatters større Grammatik og tillige „Thortsens historiske Udsigt over den danske Litteratur.“ Som Læsebøger indføres: i nederste Klasse Molbechs Læsebog istedetfor den forhen brugte Funks mindre Naturhistorie, i Mellemklasserne Holstes prosaiske og i øverste Klasse Krossings poetiske Læsebog.

Tydsk. Hidindtil har i alle Klasser Tilemanns Grammatik været fulgt, med Tillæg ihenseende til Conjugationerne efter Hjorth, hvis mindre Grammatik nu indføres i nederste og hans større i de øverste Klasser. Som Læsebøger brugtes hidtil i nederste Klasse Reislers Læsebog, i anden Malthes Møllers Exempelsamling, i tredje Behrmanns prosaiske Haandbog, ligeledes i fjerde tilligemed Meiers poetiske Haandbog. I Lobet af indeværende Aar indføres i nederste Klasse Willumsens Kinderfreund, i de øvrige Klasser Hjorths Læsebog og i øverste beholdes tillige fornævnte Meiers Haandbog.

Frausl. Borrings Grammatik. I anden Klasse samme Forfatters Manuel de langue Française à la portée des enfants, i tredje Idlers und Moltes Handbuch der Französischen Sprache und Litteratur, i øverste Klasse samme Haandbog og Borrings Cours pratique et theorique.

Religion. I de to øverste Klasser Krogh Meiers Lærebog og Herslebs større Bibelhistorie, i anden Klasse et Udtog af benævnte Lærebog og Herslebs mindre Bibelhistorie med Tillæg af den større, hvor dette ansees for nødvendigt; i nederste Klasse benævnte mindre Historie paa samme Maade som i anden Klasse; tillige indprentes Disciplene mundtlig Religionens Hovedlærdomme og moralske Forskrifter efterhaanden som de bibelske Fortællinger give dertil passende Anledning.

Geographi. Riises Lærebog og Estrups Grundlinier i den gamle Geographi bruges i de øverste Klasser, i de nederste fornævnte Lærebog i et efter Disciplenes Alder og Fremgang passende Udtog.

Historie. Rosfods fragmentariske Historie med de vigtigste Fortællinger af Munthes Fædrelandshistorie læses i nederste, i de øvrige Klasser samme Forfatteres Verdens- og Fædrelands-Historier, fuldstændig i øverste Klasse.

Arithmetik. Effeningsens Lærebog i de tre øverste Klasser, i nederste practisk Regning efter Lærrens egne Opgaver.

I Geometri, der kun doceres i de to øverste Klasser, bruges Ursins Lærebog.

Ved den geometriske Tegning: Pedersens geometriske Tegneskole, ved Frihaandstegning: Lahdes og Fleres Fortegninger.

---

6. Fortegnelse over de i Skoleaaret 18 $\frac{3}{4}$ gennemgaaede og repeterede Pensa, der angives til den offentlige Examen.

Latin.

- IV** Klasse. 4 Bøger af Cæsars bellum Gallicum. Sallustii bellum Catilinarium et Jugurthinum. 3 Bøger af Livius. Talen pro lege Manilia og den første in Catilinam. 2den Bog af Cicero de officiis. Æneidens 3 første Bøger. Horatii 2den Bog, Epistlernes 2den Bog med Ars poetica. Mythologi efter Eschenburg, Antiquiteter efter Boiesen, Probodi efter Baden. (Metra Horatiana efter Jani).
 Dimittenden angiver desuden: Talen pro Roscio Amerino. 1ste og 3die Bog de officiis. 4de, 5te og 6te Bog af Æneiden. 1ste Bog af Horatii Oder og 1ste Bog af Epistlerne. Terentii Andria.
- III** Cl. Af Livius fra 44de Capitel i første til Enden af anden Bog. Talen pro lege Manilia. Første og sjette Bog af Æneiden. Phædri Fabler.
- II** Cl. Første Bog af Cæsars bellum Gallicum. Sallustii bellum Catilinarium og de 25 første Capitler af Jugurthinum.
- I** Cl. 3 Cornelius Nepos fra Miltiades til Pelopidas, de 2 første Bøger af Phædri Fabler. Men nederste Part ikkun Stephansens Læsebog og det Halve af Cornelii Miltiades.

Græsk.

- IV Cl. Herodots Thalia. 2 Bøger af Xenophons Anabasis. 2 Bøger af Memorabilia Socratis. De 9 første Bøger af Iliaden. De tvende øverste Disciple endvidere: Platons Apologia Socratis og Kriton; den øverste Discipel desuden: Iliadens 10de Bog og Anacreons Digte. Antiquiteter efter Eschenburg.
- III Cl. Herodots Thalia og de 8 første Bøger af Iliaden.
- II Cl. De vigtigste Stykker i Formlæren efter Lange. De 8 første Capitler af Xenophons Anabasis.

Hebraisk.

- IV Cl. Genesis af øverste Part, men af nederste fra 28de Capitel til Enden af Genesis.
- III Cl. De 6 første Capitler af Genesis.

Tysk.

- IV Cl. J Behrmanns prosaiske Læsebog fra Pag. 95 til 305; i Meiers poetiske Haandbog fra Pag. 428 til 588. Med de øverste Disciple anstilles Prove i Forfattere, de ikke have læst.
- III Cl. Af Behrmanns Læsebog fra Pag. 95 til 257.
- II Cl. J Malthes Mollers Læsebog fra Pag. 17 til 109, fra 211 til 217 og fra 395 til 411.
- I Cl. Af Reifers Haandbog fra Pag. 118 til 175.

Fransk.

- IV Cl. Af Idlers og Noltes Haandbog fra Buffon Pag. 449 til Rainal Pag. 556. Voltaires Henriade samt Borrings Cours pratique et theorique.
- III Cl. Af Idler og Nolte fra Buffon til Enden.
- II Cl. J Borrings Manuel de langue française à la portée des enfants fra Begyndelsen til Contes. Pag. 106.

Religion.

- IV Cl. Krog Meiers Lærebog. Herslebs større Bibelhistorie. Udtog af den christelige Religionshistorie.
- III Cl. I Bibelhistorien det Samme som øverste Klasse; i Lærebogen: fra Læren om Pligterne til Bogens Ende.
- II Cl. Herslebs mindre Bibelhistorie med betydelige Tillæg af den større. Af Lærebogen i Udtog fra Begyndelsen til tredje Afsnit.
- I Cl. Det gamle Testamente (med Undtagelse af Udsigten over dets hellige Skrifter) efter Herslebs større, og det nye Testamente efter samme Forfatters mindre Bibelhistorie.

Geographi.

- IV Cl. Hele Riises Lærebog og et Udtog af Estrups gamle Geographi.
- III Cl. Indledningen og Generalkortet over Europa, desuden Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Polen, Frankrig, Italien, Ungarn, Tyrkiet, Grækenland, Asien og Australien. Af den gamle Geographi: Italien, Grækenland og Asien.
- II Cl. Generalkortet over Europa, Danmark, Østerrig, Holland, Belgien, England, Spanien, Portugal, Helvetien, Italien, Africa, og af Asien til Indien.
- I Cl. Kortene over Europa, Danmark, Tydskland, Østerrig, Frankrig, Holland, Belgien, Africa og America.

Historie.

- IV Cl. Munthes Fædrelands- og Kosods Verdenshistorie, med Undtagelse af Frankrig for nederste Part.
- III Cl. Fra Begyndelsen af fornævnte Verdenshistorie til England med Undtagelse af 4de og 5te Afdeling i den gamle Historie.
- II Cl. Af Munthes Historie fra Begyndelsen til Christian den Fjerde. Kosods fragmentariske Historie.
- I Cl. Nederste Part: de 2 første Afdelinger i Munthes

Historie; øverste Part desuden: fra Begyndelsen af den fragmentariske Historie til Chlodovig.

Arithmetik og Geometri.

- IV Cl.** Svenningsens Lærebog i Arithmetik fuldstændigen gennemgaaet. Hele Plangeometrien efter Ursins Lærebog. Det bemærkes, at Klassen er tillige gjort bekendt med Binomialformlen, oplyst ved Induction, samt med Anvendelsen af den lavere Algebra paa Geometrien, og altsaa ogsaa med Ligninger af første og anden Grad.
- III Cl.** Hele Svenningsens Arithmetik med Undtagelse af enkelte vanskelige Paragrapher. Af Ursins Plangeometri indtil Sætningerne om Forholdet mellem Cirkelns Peripheri og Diameter.
- II Cl.** Efter fornævnte Lærebog: de 4 Specier i Tal og Bogstavregning, Decimalbrøk samt Begyndelsesgrundene af Proportionslæren. I practisk Regning Reguladetri.
- I Cl.** Practisk Regning: Nederste Part de 4 Specier i hele, benævnte og ubenævnte Tal; øverste Part tillige i brudne Tal.

7. Dimission til Universitetet.

Uf de i Aarene 1838 og 1839 til Universitetet Dimitterede 7 Disciple have til Examen artium 5 erholdt Hovedcharacteren *Laudabilis* og 2 Haud *illaudabilis*. Efterfølgende tvende Lister udvise saavel Udfaldet af Prøven i det Hele, som hvilke specielle Characterer, der ere givne i hver Disciplin. Ved Optælling af disse specielle 84 Characterer erfares, at de 12 ere *Laud. p. c.*, 49 *Laud.*, 23 *Haud illaud.*

CHARACTERER

FOR RÖNNE LERDE SKOLES DIMISSI TIL EXAMEN ARTIUM I AARENE 1838 OG 1839.

DIMISSI.	Dansk.	Latin.	Latinsk Stil.	Græsk.	Hebraisk.	Religion.	Geographi.	Historic.	Arithmetik.	Geometri.	Tydsk.	Fransk.	Hoved-Character.
1838. Christian Maro Gorm	Laud.	Laud. p. c.	Laud.	Laud. p. c.	Laud.	Laud.	Laud. p. c.	Laud. p. c.	Laud.	Laud. p. c.	Laud.	Laud.	Laudabilis.
Lauritz Jørgen Gorm	Laud.	Laud.	Haud ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Haud ill.	Haud ill.	Laud. p. c.	Laud. p. c.	Laud.	Laud.	Laudabilis.
Ludvig Andr. Mossin	Haud ill.	Laud.	Haud ill.	Laud.	Haud ill.	Haud ill.	Haud ill.	Haud ill.	Laud.	Laud.	Haud ill.	Laud.	Haud illaudabilis.
Carl Frederik Petersen	Haud ill.	Laud.	Haud ill.	Laud.	Haud ill.	Haud ill.	Laud.	Haud ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Haud ill.	Haud illaudabilis.
1839. Harald G. Wald. Bohr	Haud ill.	Laud. p. c.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Haud ill.	Laud.	Laud. p. c.	Haud ill.	Laud.	Laud.	Laudabilis.
Gustav A. Wilh. Hasselriis	Laud.	Laud.	Haud ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Haud ill.	Laud. p. c.	Laud.	Laud.	Laud.	Laudabilis.
Mogens Christ. Anker	Haud ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Haud ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud. p. c.	Laud. p. c.	Laud.	Laud.	Laudabilis.

Sammenligning af Dimittendernes Characterer og disses Fordeling paa Lærefagene.

Dimittendernes Navne	Laud. p. c.	Laud.	Haud ill.	Non cont.	Lærefag.	Laud. p. c.	Laud.	Haud ill.	Non cont.
Chr. M. Gorm	5	7	"	"	Dansk	"	3	4	"
L. J. Gorm	2	7	3	"	Latin	2	5	"	"
L. A. Mossin	"	5	7	"	Lat. Stil	"	3	4	"
Carl Fr. Petersen	"	6	6	"	Græsk	1	6	"	"
Harald G. W. Bohr	2	7	3	"	Hebraisk	"	4	3	"
G. A. Wilh. Hasselriis	1	9	2	"	Religion	"	5	2	"
Møg. Chr. Anker	2	8	2	"	Geographi	1	3	3	"
					Historie	1	2	4	"
					Arithmetik	4	3	"	"
					Geometri	3	3	1	"
					Tydske	"	6	1	"
					Fransk	"	6	1	"

S. Skolebeneficier og Legater.

For Skoleaaret fra 1ste October 1839 til 30te Septbr. 1840 ere følgende 9 Disciple indstillede til Beneficier, og Indstillingen af den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler approberet saaledes:

A. Fri Underviisning tilstaaet:

1. Matthias Peter Marker, (4de Cl. Nr. 3.) Søn af Borgercapitain S. P. Marker.
2. Peter Gottfred Birger Bohr, (3die Cl. Nr. 1.) Søn af Rector Bohr.
3. Adolph Marius Söderberg Curdts, (3die Cl. Nr. 3.) Søn af Krigsraad Curdts i Ronne.
4. Jens Wilhelm Markmann, (2den Cl. Nr. 1.) Søn af S. G. Markmann, bosiddende i Ronne.
5. Christian Wilhelm Carl Fog, (2den Cl. Nr. 7.) Søn af Procurator Chr. Fog i Ronne.
6. Carl Adolph Westh, (1ste Cl. Nr. 8.) Søn af Adjunct Westh.

B. Laveste Stipendium af 20 Rbdr.

Selv, for heelt at oplægges, er til-
ligemed fri Underviisning bevilget:

1. Carl Adolph Mossin, (4de Cl. Nr. 1.) Søn af afdøde Major Chr. Mossin.
2. Lauritz Georg Westh, (4de Cl. Nr. 5.) Søn af Adjunct Westh.*)

---

*) Da denne Discipel nu er udgaaet af Skolen til

3. Henrik Mogens Lund, (3die Cl. Nr. 2.) Søn af Captain Lund i Ronne.

Uf Skolens tvende Legater er Renten for Maret 1838 af Geheimeraadinde Stampes Legat, der tilkommer en Laudabilist til Examen artium, efter Rectors Indstilling af S. S. Biskop Mynster tilstaaet Studiosus Christian Maro Gorm og for 1839 Studiosus Mogens Christian Anker. Den Forstnævnte har til Examen artium 5 Laud. p. c. og 7 Laud.; den Sidstnævnte 2 Laud. p. c., 8 Laud. og 2 Haud ill. (See Characterlisten.)

Renten af den Rønne lærde Skole tillagte Portion af det Moltkiske Legat for Embedsmænds Børn, der gaae i Skole, har af Lehnbesidderen til Grevskabet Vregentved, Geheimestatsminister Greve af Moltke, efter Rectors anbefaling været forundt Carl Adolph Mossin (4de Cl. Nr. 1.) fra December Termin 1838 med 20 Rd. Soly til hver Termin eller 40 Rd. aarlig.

---

9. Skolens Bibliothek og Disciplenes Bogsamling.

S Maren 1838 og 1839 har Skolens Bibliothek erholdt følgende Silvert, deels fra den Kongl. Direction for

---

anden Bestemmelse, hjemfalder det hele ham tilstaaede Dylag = 40 Rd. til Skolens Stipendiefond.

Universitetet og de lærde Skoler, deels af Doubletter fra Frederiksborgs og Nykjøbings lærde Skoler, deels ved Indkjøb for de aarligen tilstaaede 40 Rbd. (De Bøger, hvormed Bibliotheket er forøget i Maret 1840, kunne først fuldstændigen anføres i næste Aars Program.)

P. Alder, Efterretninger om Byen Ribe. 6te Samling. Ribe. 1838. 8. (Program.)

Jacob Baden, Dansk=Tydsk og Tydsk=Danst Ordbog. 3 Bind. Kbhvn. 1787 og 1810. 8.

J. Baden, Alphabetisk Ordbog over adskillige af fremmede Sprog laante Ord og Talemaader. Kbhvn. 1820. 8.

T. Baden, Roma Danica med Tillæg til 2den Udgave. Kbhvn. 1835—37. 2 Bind. 8.

J. Baggesen, Comiske Fortællinger. Kbhvn. 1785. 8.

Th. Becker, Orion, historisk=geographisk Maanedsskrift. 5 Hefter. Kbhvn. 1839. 8.

P. C. Berg, Lærebog i den plane Geometri. Kbhvn. 1837. 8.

Berlings Grundrids af Plantedemien, oversat af Chr. Biering. Kbhvn. 1838. 8.

Ch. Dorothea Biehl, Oversættelse af Don Qvixote de Manchas Levnet, 4 Dele. Kbhvn. 1776. 8.

H. H. Blache, Jens Stougaard. En Nekrolog. Narhuus. 1838. 8. (Program.)

Blandinger fra Corsee, udg. af J. H. Bredsdorff og C. Hauch. 9de og 10de Hefte. Slagelse. 1837—39. 8.

- S. N. J. Bloch**, Tanker og Erfaringer det lærde Underviisningsvæsen angaaende. 3die og 4de Hefte. Kjøbenhavn. 1838—39. 8. (Progr.)
- P. G. Bohr**, Efterretninger og Bemærkninger om Konne lærde Skole. Konne. 1838. 8. (Progr.)
- B. Borgen**, Om Brugen af Adjectiverne og Pronominerne i det latinske Sprog. Kjøbenhavn. 1838. 8. (Progr.)
- — *Carmen ad recolendam sacrorum per Lutherum emendatorum memoriam, Latinis versibus compositum.* Hauniæ. 1839. 4. (Progr.)
- F. C. Bornemann**, *De crimine raptus.* Hauniæ. 1839. 8.
- Brage og Idun**, et nordisk Fjerdingsaarsskrift udgivet af F. Barfod. 1ste, 2det og 3die Hefte. Kjøbenhavn. 1839. 8.
- M. Tull. Ciceronis de finibus bonorum et malorum libri quinque.** Recensuit et enarravit. Dr. J. N. Madvigius. Hauniæ. 1838. 8.
- H. N. Clausen**, Historisk Fremstilling af Kjøbenhavns Universitets Virksomhed i Rectoratet fra Juni 1837 til November 1838. Kjøbenhavn. 1839. 8.
- Fr. Creuzers Symbolik und Mythologie.** 4 Bände. Leipzig und Darmstadt. 1810—12. 8.
- Julii Cæsaris Commentarii de bello Gallico.** Ed. C. Guil. Elberling. Hauniæ. 1837. 8.

- F. P. J. Dahl, *Aftvungne Bemærkninger om „Roma Danica“*. Kbhvn. 1838. 8.
- Car. Guil. Elberling, *Narratio de P. Clodio Pulchro*. Hauniæ. 1839. 8. (Progr.)
- G. E. Engelstoft, *Om den academiske Vorgerrets Betydning*. Kbhvn. 1809. 8.
- Euripidis *Dramata* ed. F. H. Bothe. 2 Volumina. Lipsiæ. 1825. 8.
- E. S. Fallesen, *Begyndelsesgrunde i den rene Mathematik*. Kbhvn. 1834. 8.
- H. M. Flemmer, *Tale i Randers lærde Skole ved Reformationsfesten 1836*. Kbhvn. 1838. 8. (Progr.)
- E. Fogtmann og F. T. Hurtigkarl, *Samling af Forordninger, Rescripter, o. s. v. 3die Udgave besørget af Kolderup Rosenvinge. 2det Bind 4de Hefte og 3die Bind 1ste, 2det og 3die Hefte*. Kbhvn. 1839. 8.
- L. B. Francoeur, *Cour complet de Mathematiques pures*. 2 Tomes. Paris. 1828. 8.
- Chr. Garve, *Abhandlung über die menschlichen Pflichten nach Cicero*. Breslau. 1783. 8.
- — *Philosophische Anmerkungen und Abhandlungen zu Cicero's Büchern von den Pflichten*. Breslau. 1783. 8.
- G. F. Gellerts *sämtliche Schriften*. 5 Bände. Leipzig. 1775. 8.
- K. G. Georges *Deutschlateinisches Handwörterbuch*. 2 Bände. Leipzig. 1831—33. 8.
- J. Gronlund, *Forsøg til en Oversættelse af Cicero's Bærf „de Oratore.“* Kbhvn. 1839. 8. (Progr.)

- A. Hannover, De cartilaginibus, musculis, nervis auris extremæ. Hauniæ. 1839. 4.**
- J. F. Henrichsen, Om de saakaldte politiske Vers hos Grækerne. Kbhvn. 1838. 4.**
- Homeri Odysseæ Vol. 1, 2, 3 et 4tum. Edidit F. H. Bothe. Lipsiæ. 1834. 8.**
- Homeri Odysseæ XIII—XVI bók à islenzku utlagdar af S. Egilssyni. Videyar Klaustri. 1839. 8. (Progr.)**
- Soragens Briefe, übersetzt von C. M. Wieland. 2 Bände. Leipzig. 1806. 8.**
- — Satiren, übersetzt von C. M. Wieland. 2 Bände. Leipzig. 1804. 8.**
- C. J. Aem. Hornemann, De effectu atque usu majorum dosium Calomellis. Hauniæ. 1838. 8.**
- H. Hottenrott, Beispiele zum Übersetzen aus dem Lateinischen ins Deutsche und aus dem Deutschen ins Lateinische. Düsseldorf. 1838. 8.**
- Jansen, Polens politiske Stilling indtil Napoleons Fald. Kbhvn. 1838. 8.**
- Index lectionum in universitate regia Haun. An. 1838 et 1839. 4. Eigeledes paa Dansk.**
- Juvenals udvalgte Satirer, oversatte af D. Worm. 1ste og 2det Hefte. Kbhvn. 1838. 12.**
- Im. Kant, Om Opdragelsen, oversat af Heger. Kbhvn. 1838. 8.**
- G. S. Kalkar, Eregetisk Haandbog til det gamle**

- Testamente. 2den Deels 1ste og 2det Hefte. Kbhvn. 1838. 8.
- — Udsigt over den idololatriske Cultus, som omtales i Bibelen. 1ste Afdeling. Odense. 1838. 8. (Progr.)
- F. Klee, Amerika, især i den nyeste Tid, en historisk-statistisk Haandbog. 6 Hefter. Kbhvn. 1838—39. 8.
- — Statistisk Grundringsblad over Danmark. Kbhvn. 1838. Fol.
- — Statistisk Blad over Europa. Kbhvn. 1838. Fol.
- H. Krøyer, Naturhistorisk Tidsskrift. 7 Hefter. Kbhvn. 1837—39. 8.
- K. Kärcher, Handbuch der Mythologie und Archäologie. Karlsruhe. 1825. 8.
- — Handzeichnungen zu dessen Handbuch der Mythologie. 62 Tafeln. Karlsruhe. 1825. Fol.
- J. P. F. Königsfeldt, Annotationes ad posteriorem librum Samuelis et priorem librum Chronicorum, synoptice expositos. Partic. I. Hauniæ. 1838. 8. (Progr.)
- Fr. Lange, Det græske Sprogs Grammatik. 3die Udgave. Kbhvn. 1835. 8.
- — Brudstykker til en almindelig Grammatik. Kbhvn. 1838. 8.
- J. E. Larsen, Commentatio de comitiis et senatu regni Daniæ ante mutata A. 1660 reipublicæ formam. Hauniæ. 1838. 4. (Progr.)
- — Om de danske Kongers personlige Deeltagelse i Retspleien. Kbhvn. 1839. 4. (Progr.)

- J. G. Lindberg, *Hebraisk Grammatik*. 2det Oplag. Kbhvn. 1828. 8.
- Lister over Examen Artium i 1838 og 1839. Fol.
- G. S. Elinemann, *Lateinisch-Deutsches und Deutsch-Lateinisches Handwörterbuch*. Leipzig. 1831. 8.
- J. N. Madvig, *Disputatio de tribunis ærariis. Hauniæ*. 1838. 4.
- J. S. Mansa, 5 Landkort over den nordøstlige, den nordvestlige, den sydøstlige, den sydvestlige Deel af Sjælland, over Laaland og Falster. Kbhvn. 1837—39. Fol.
- Maanedsskrift for Litteratur 1838. 12 Hefter. Kbhvn. 1838. 8.
- Mathæi Evangelicum Hebraicum.**
- J. S. L. Meierotts *Sitten und Leben der Römer*. 2 Bd. Berlin. 1776. 8.
- N. G. Melchior, *De Strabismo*. Hauniæ. 1839. 8.
- Chr. Molbech, *Reiser gjennem Tydskland, Frankrig, England og Italien*. 3 Dele. Kbhvn. 1821—22. 8.
- D. G. Monrad, *De formis quiescentibus linguarum Semiticarum commentatio. Pars I. Hauniæ*. 1838. 8.
- J. Møller, *Oratio funebris in memoriam Frederici Múnter habita*. Hauniæ. 1830. 8.
- M. Niebuhr, *Description de l'Arabie*. Kbhvn. 1773. 4.
- N. L. Nissen, *Acta sollemnia scholastica d. VI Sept. A. 1837 celebrata. Hauniæ. 1838. 4. (Progr.)*

- Phædri Fabularum libri quinque. Edidit J. Ch. Lindberg. Hauniæ. 1838. 8.
- N. E. Rahbek, Om den danske Stil. Kbhvn. 1802. 8.
- H. K. Rask, Morfskabelæsning for den danske Almue. Nr. 1—24. Kbhvn. 1838—39. 8.
- G. P. Rosendahl, Evende Taler, holdte ved Rectors Indsættelse i Nykjøbing Cathedralsskole d. 10de Juli 1838. Kbhvn. 1838. 4. (Progr.)
- — — Tale ved Aabningen af den Classenske Folkes bogsamling. 1839. 8.
- Guil. Rothe, De Pericoparum, quæ hodie in ecclesia Danorum usurpantur, origine. Hauniæ. 1839. 8.
- G. v. Rotteck, Allgemeine Geschichte für denkende Geschichtsfreunde. 9 Theile in 5 Bänden. Freiburg. 1834. 8.
- J. C. Rórdam, De fide Patrum in iis, quæ de origine Evangeliorum tradiderunt. Hauniæ. 1839. 8.
- Saxonis Grammatici Historia Danica. Recensuit et illustravit Dr. Petrus Erasmus Müller. Part. prior. Volumen 1 et 2. Hauniæ. 1839. 8.
- N. W. Scheel, Om Tilbageholdelsesretten efter de danske Love. Kbhvn. 1839. 4. (Progr.)
- J. F. Schouw og D. F. Geschricht, Afbildninger af Dyr og Planter. 1—5 Hefte. Kbhvn. 1835—39. 8.
- H. P. Selmer, Academiske Tidender. 4de Aarg. 1ste, 2det og 3die Hefte. Kbhvn. 1836—39. 8.

- Sophocles's Tragoedier*, oversatte af F. G. Fibiger.
2 Dele. Kbhvn. 1827. 8.
- H. Stephani Thesaurus Græcæ lingvæ.** Ediderunt C. B. Hase, Guil. Dindorfius, L. Dindorfius. Vol. III fasc. 3, 4, 5 et 6. Vol. IV fasc. 1, 2 et 3. Parisiis. 1838—39. Fol.
- Tacitus* af det Latinske oversat ved J. Vaden. 3 Dele. Kbhvn. 1773—75 og 97. 8.
- Tacitus, Julius Agricolæ Levnet*, oversat og forklaret af D. Worm. Kbhvn. 1838. 12.
- Theologisk Tidsskrift*, udgivet af G. G. Scharling og C. T. Engelstoft. 2det Bind 1ste og 2det Hefte, 3die Bind 1ste Hefte. Kbhvn. 1838—39. 8.
- B. Thorlacius, Lutheri de scholis præcipue doctis merita. Oratio.** Hauniæ. 1805. 8.
- P. N. Thorup, *Efterretninger om Byen Ribe*. 7de Samling. 1839. 8. (Progr.)
- Tidsskrift for Litteratur og Kritik*, udgivet af F. G. Petersen. 1ste Aarg. 1—6 Hefte. Kbhvn. 1839. 8.
- P. H. Tregder, De casuali nominatum Latinarum declinatione.** Hauniæ. 1839. 8.
- G. F. Ursin, *Populært Foredrag over Astronomien*. Kbhvn. 1838. 8.
- Walter Scotts nyere *Skotlands Historie*, 2 Dele, oversat af E. S. Bimh. Kbhvn. 1837. 8.
- Georg v. Vega, *Logarithmisch-trigonometrisches Handbuch*. 15te Auflage. Leipzig. 1836. 8.

- C. F. Wegner, Om Carl Danske, Greve af Flandern. Kbhvn. 1839. 4. (Progr.)
- C. C. Verlauff, Historiske Antegnelser til L. Holbergs Lystspil. 1ste Bind. Kbhvn. 1838. 8.
- C. Werlin, Disputatio de Laudibus Judæ. Hauniæ. 1839. 8.
- H. K. Whitte, De rebus Chiorum publicis ante dominationem Romanorum. Hauniæ. 1838. 8.
- Videnskaberne's Selskabs Skrifter. Kbhvn. 1781—99. 5 Bind, og 1800—8. 5 Bind. 4.
- Virgil's Werke von J. H. Voss. 3 Bind. 8.
- Æschylus vier Tragoedien, übersetzt von F. L. Leopold Stolberg. Hamburg. 1802. 8.

J mit Program for 1838 har jeg omtalt, at et Læsebibliothek for Skolens Disciple blev oprettet efter en af mig i 1835 udstedt Plan; at hver Interessent giver et Bidrag af 8 f. maanedlig; at Bøgerne circulere ved maanedlig Ombytning mellem Deeltagerne, samt at Adjunct Hassefriis efter min Anmodning har paataget sig den dermed forbundne Ueilighed. Jeg har kun at tilføie, at den samlede Indtægt — deri indbefattet en Gave af 20 Rbd. fra Directionen for Universitetet og de lærde Skoler — til 1ste Januar 1840 har været 131 Rbd. 1 Mk. 4 f. og Udgifterne 140 Rbd. 5 Mk. 4 f. For Diebliffet contribuere 16 Disciple. Bogsamlingen, der er været til 184 Bind, bestaaer af efterfølgende Skrifter:

- Andersen, Eventyr for Børn, 16.
 Archiv für Kunst, Wissenschaft und Leben. 4 Bd. 4.
 Archiv for Reisebeskrivelser. 16 Bd. 8.
 Archiv for Historie og Geographie af Reise. 12 Bd. 8.
 Baggesen, Labyrinth. 3 Bd. 8.
 Bibliothek og nyt Bibl. for Ungdommen af Reise. 22
 Hefter. 8.
 Bierfreund, Revolutionen i det spanske Amerika, givet
 af Pastor Mossin. 8.
 S. Bohr, Tordenskjolds Levnet, givet af Forfatteren. 8.
 Bonnet, contemplations de la nature, givet af
 Cand. juris Stender. 2 Bd. 8.
 Breve fra Italien.
 Campe, Amerikas Opdagelse, oversat af Mandrup, givet
 af Stud. Harald Bohr. 3 Bd. 8.
 Chamier, Ven-Brace, oversat af Paludan. 2 Bd. 12.
 Coyer, histoire de Jean Sobieski, givet af Cand.
 juris Stender. 3 Bd. 8.
 Drejer, Lærebog i Naturhistorien. 8.
 Florians Værker, oversatte af Rahbek, givne af Told-
 inspecteur Wolffsen. 7 Bd. 8.
 Frederik den 2dens Værker i Oversættelse, givne af Rector
 Bohr. 8 Bd. 8.
 Gelpke, Betragtninger over Himlen, oversat af Ursin. 8.
 Goldschmieds deutsche Volksblumen. 8.
 Goldsmith, Præsten i Wakefield, oversat af Blicher. 12.
 Graah, Undersøgelses Reise til Grønland. 4.

- Gubitz, deutscher Volksalender. 3 Bd. 8.
- Heiberg, samlede Skuespil, givne af Student E. Mossin.
3 Bd. 8.
- Høst, J. R., Ulfeldts Levnet, givet af Pastor Mossin. 8.
- Jungemann, Baldemar den Store og hans Mænd. 8.
— Baldemar Seier, givet af Cand. juris Chr.
Hoffmann.
- Prinds Otto af Danmark. 8.
- Jomsvikinga og Rnytlinga Saga, oversat af Rafu,
givet af Stud. C. Jacobsen. 8.
- Jout, et Mars Ophold i London, oversat af Hellefen,
givet af Pastor Mossin. 8.
- Julius, Julegave for den fromme Ungdom. 8.
- Klee, Europa siden 1815. 8.
— Amerika. 8.
- Krossing, Maigave til Nyslyerne. 8.
- Lichtenbergs Skrifter, givet af Pastor Mossin. 8.
- Livre des Cent et un. 15 Bind.
- Macfartone, Italien, oversat af Guntelberg. 2 Bd. 8.
- Marckmann, Benj. Franklins Levnet. 8.
- Melchior, Danmarks og Norges Pattedyr. 8.
- Michel Ræv, oversat af Schaldemose. 12.
- Molbeck, Julegave for Børn. 5 Bd. 8.
— Fortællinger og Skildringer af den danske
Historie. 8.
- Musæus, Volksmärchen der Deutschen. 5 Bd. 8.
- Phenning Magazin. 6 Bd. Fol.

- Pompeji.⁵ 4 Bd. 8.
 Ross, zweite Entdeckungstreise. 8.
 Skougaard, Bornholms Beskrivelse, givet af Adjunct
 Hasselriis. 8.
 Smith, Dyrenes Natur og Bestemmelse, givet af Adj.
 Hasselriis. 8.
 Stabell, Reise til Grækenland, givet af Pastor Mossin. 8.
 Swift, Gullivers Reise, oversat af Jansen. 8.
 Tegnér, Frithiofs Saga, oversat af Boye. 8.
 Thiele, Thorvaldsens Levnet. 8.
 Wachsmuth, Historiens vigtigste Begivenheder, oversat
 af Klee; givet af Kjøbmand Munch i Nerøe. 3 Bd. 8.
 Vademecum, historisk, samlet af Riise. 2 Bd. 8.
 Voigt, Geschichte Marienburgs, givet af Student Jørgen
 Gurdtz. 8.
 Vorarbeiten zu einer Geschichte des zweiten punischen
 Krieges, givet af Johan Gurdtz. 8.
 Zehlfenschläger, Prometheus. 8 Bd. 8.
-

10. Skolens og Stipendiefondens Regnskaber.

For at bringe til offentlig Kundskab, hvilke Indtægter og Udgifter Skolen og Stipendiefonden have havt i Aarene 1838 og 1839, gives her følgende summariske Oversigt, uddraget af:

A. Skolens Hovedregnskab.*)

Mars 1838. Indtægt.

Skolepenge (efter Fradrag af Fjerdeparten, der efter Kongl. Resolution tilfalder Stipendiefonden)	296 Rbd.	24 §.
Contingent til Lys og Brændsel	109.	48.
Inscriptionspenge	25.	„
For Testimonier	20.	„
Rentepenge	110.	28.
Tablepenge	42.	81.
Degnepensioner	12.	44.
Indbetalt fra Stipendiefonden, hvad der skal udbetales af den almindelige Skolefond til dette Mars dimitterede Stipendiariere	200.	„
Lilskud fra den almindelige Skolefond	5000.	„
	<hr/>	
Summa Indtægt =	5816 Rbd.	33 §.

Udgift.

De faste Læreres Gage anførte uden Tillæg af Vorskours	3650 Rbd.	„ §.
Timelærernes Godtgjørelse	230.	„
Skatter og Afgifter	17.	84.
Reparationer	55.	52.
Udgifter til Bibliothek, Bogtrykker og Bogbinder	160.	80.
Skolens øvrige Deconomi	205.	12.
	<hr/>	
Summa Udgift =	4319 Rbd.	36 §.

*) Hvor aldeles utilstrækkelige Skolens egne Indtægtskilder ere til Bestridelse af dens Fornødenheder, som

Mar 1839. Indtægt.

Skolepenge efter Fradrag af Fjerdeparten til

Skolefonden	300 Rbd.	90ß.
Contingent til Lys og Brændsel	102.	„
Inscriptionspenge	20.	„
For Testimonia	30.	„
Rentepenge	112.	79.
Tablepenge	53.	85.
Degnepensioner	14.	92.
Indbetalt fra Stipendiefonden, hvad der af den almindelige Skolefond udbetales til		
Dimitterede	220.	„
Tilskud fra den almindelige Skolefond ..	3000.	„

Summa Indtægt = 3854 Rbd. 58ß.

Udgivt.

De faste Læreres Gage	3750 Rbd.	„ ß.
Godtgjørelse til Timelærere	230.	„
Skatter og Afgifter	20.	80.
Reparationer	147.	55.
Til Bibliothek, Bogtrykker og Bogbinder	55.	60.
Skolens øvrige Deconomi	152.	53.

Summa Udgivt = 4356. Rbd. 56ß.

Underbalancen dækket med Kassebeholdningen fra
1837 og 1838.

de for Tiden ere, har jeg viist i Programmet for 1838
Pag. 18. Endmere indlysende bliver dette, naar jeg

B. Stipendiefondens Regnskab.

1838.	Indtægt.	
Fjerdeparten af Skolepengene	98 Rd.	72 §.
Rentepenge	26.	38½.

1839.		
Fjerdeparten af Skolepengene	102.	78.
Rentepenge	28.	”
Indkomne Restancer af Renter	1.	57½.

Summa Indtægt = 257 Rd. 54 §.

Udgiwt.

Til dimitterede Stipendiarii Aar 1838	200 Rd.	” §.
..... 1839	220.	”

Summa Udgiwt = 420 Rd. ” §.

Underbalancen dækkes dels ved Beholdningen fra 1837 = 67 Rd. 10 §., dels af Skolekassen, hvis Forskud refunderes i 1840, i hvilket Aar Stipendiefonden ingen Udgiwt har til Stipendiariet.

tilføier, at i de sidste 22 Aar, siden Skolens Reform, har den fra den almindelige Skolefond faaet Tilskud af = 57000 Rbdlr.

Efterat de skriftlige Prøver ere afholdte den 3die og 4de Septbr., begynder den offentlige Examen i Rønne lærde Skole Mandagen den 7de s. M. og fortsættes hele Ugen i den Orden, som efterstaaende Tabel angiver. Til Universitetet forventes dimitteret **Andreas Römer**, Søn af Borgercapitain **Jens Römer**, Kjøbmand i Rønne.

Udfaldet af Hovedexamen bekjendtgjøres Mandagen den 14de Septbr. om Formiddagen Kl. 10.

Disciplenes Forældre og Værger, samt Enhver, der interesserer sig for Skolen og dens Virksomhed, indbydes herved til — saa ofte muligt — at bære den forestaaende Examins mundtlige Prøver med Deres for Skolens Lærere og Disciple behagelige Nærværelse.

Tirsdagen den 15de Septbr. Kl. 8 pr. holdes Prøve med dem, der ønske at optages i Skolen, hvilke medbringe deres Døbe- og Vaccinations-Attester samt de af dem brugte Lærebøger. Ingen kan vente Optagelse i Skolen uden under de Betingelser, Skoleforordningens § 63 fastsætter.

Rønne den 12te August 1840.

P. G. Bohr,
Skolens Rector.

SCHEMA

for

den offentlige Examen i Rønne lærde Skole
i September 1840.

A. Skrivtlige Prøver.

Formiddag fra Kl. 8 til 12. Eftermiddag fra Kl. 2 til 6.

TORSDAGEN den 3^{die} Septbr.

IV og III Cl. Latinsk Stil.	IV og III Cl. Latinsk Oversættelse.
II og I Cl. Dansk Opgave.	II og I Cl. Latinske Exemplar.

FREDAGEN den 4de Septbr.

IV og III Cl. Dansk Opgave.
II og I Cl. Calligraphi.

B. Mundtlige Prøver.

Formiddag fra Kl. 8 til 12. Eftermiddag fra Kl. 2 til 6.

MANDAGEN den 7de Septbr.

II og III Cl. Religion.	I Cl. Religion.
I Cl. Tydsk.	II Cl. Fransk.

TIRS DAGEN den 8de Septbr.

II og III Cl. Tydsk.	III Cl. Fransk.
IV Cl. Fransk.	III. og II. Geographi og Historie.

ONSDAGEN den 9de Septbr.

IV Cl. Hebraisk, Geogra- phi og Historie.	III Cl. Hebraisk og Græsk.
I. Latin.	I. Arithmetik.

TORSDAEEN den 10de Septbr.

Formiddag.

Eftermiddag.

IV Cl. Religion og Ny- Testamente.		IV og III Cl. Arithmetik og Geometri.
IV. og II. Græsk.		I. Dansk.

FREDAGEN den 11te Septbr.

IV og III Cl. Latin.		IV Cl. Tydsk.
I. Geographi og Historie.		II. Latin og Arithmetik.

LÖVERDAGEN den 12te Septbr.

Geometrisk Tegning Kl. 8.		Gymnastik Kl. 2.
Sang Kl. 10.		

Rettelser.

Side 28 Lin. 12. „1821“ læs 1819.

— 39 — 3. er udeladt: „Matthæi Evangelium.“
